

Bělorusko
Informace OAMP,
25. února 2026

Trestní a správní řízení
Formální aspekty a dokumenty

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento dokument byl vypracován v souladu se Zprávou Agentury EU pro azyl (EUAA) o metodologii informací o zemích původu (2023)¹ v čase omezeném datem vydání na základě uznávaných a relevantních veřejně dostupných informací, případně na základě informací získaných od dalších orgánů státní správy nebo partnerských úřadů členských států Evropské unie a přidružených států, zveřejněných či získaných do vypracování tohoto dokumentu. Zdroje informací jsou v textu uvedeny ve formě poznámek a kompletního seznamu zdrojů včetně příslušných internetových odkazů. Dokument obecně popisuje určitou situaci nebo problematiku a není vyčerpávající ve vztahu k žádné konkrétní žádosti o mezinárodní ochranu. Tento dokument nevyjadřuje postoj České republiky k dané zemi nebo problematice.

Zpracování tohoto dokumentu bylo podpořeno z projektu „Posílení azylového řízení ve všech stupních a aktivit OAMP ve vnější dimenzi (AZYL)“ s reg. číslem CZ.12.01.01/00/23_011/0000027, který je spolufinancován Evropskou unií v rámci operačního programu Azylového, migračního a integračního fondu.

Pro vypracování tohoto dokumentu byly využity informace z výzkumných rozhovorů, které byly provedeny během zjišťovací mise ve Vilniusu v Litvě (9. – 12. prosince 2024) a ve Varšavě v Polsku (9. – 11. prosince 2024)

1. Jakým způsobem je běloruským občanům oznamováno zahájení trestního a správního řízení? Jakým způsobem jsou v uvedených řízeních doručovány nebo předávány dokumenty? Jsou při domovní prohlídce předkládány dokumenty, na jejichž základě je prováděna?

Trestní stíhání zahajuje oficiálně státní zástupce/prokurátor na žádost policie, příp. tajné služby (KGB)², nebo jiných příslušných orgánů, např. odboru finančního vyšetřování při Výboru státní kontroly.³ Trestní stíhání, resp. řízení může být vedeno buď tajnou službou (KGB), nebo policií.⁴ Podle jednoho ze zdrojů vede řízení o správním přestupku spíše policie a KGB vede řízení v případě prominentních opozičních osobností.⁵

Podle lidskoprávní organizace Vjasna existuje seznam povinných dokumentů, které musí být poskytnuty a sdíleny s dotčenou osobou, jestliže je zahájeno trestní/správní řízení. Zároveň ovšem podle Vjasny není seznam povinně sdílených dokumentů dodržován v politických

¹ EUAA, *Country of Origin Information (COI) Report Methodology*, únor 2023, [url](#)

² Anonymní zdroj 2, Varšava, 10. prosince 2024. Anonymizováno na žádost zdroje. Zdroj se dlouhodobě zabývá problematikou lidských práv a podporou novinářů a působí v zahraničí.

³ Savič Ol'ga Dmitrijevna, *Čto nužno znat', jesli v otnošenii Vas vozbužděno ugovovnoje dělo*, n.d., [url](#)

⁴ Novinář, Belsat, Varšava, 11. prosince 2024

⁵ Zástupci organizace, Běloruský dům, Varšava, 10. prosince 2024

procesech. Ačkoliv o dokumenty může být požádáno, podobné žádosti jsou často zamítány. Případnou žádostí o dokumenty se osoba vystavuje zvýšenému zájmu ze strany bezpečnostních složek. V důsledku se většina osob žádosti o dokumenty raději vzdává/vyhýbá.⁶

V případě správního řízení jsou povinně sdíleny následující dokumenty:⁷

- Protokol o správním přestupku: policejní záznam o důvodech zadržení nebo správního přestupku.
- Protokol o zadržení (ru. Протокол об административном задержании): dokument zahrnující důvody a okolnosti zadržení osoby.
- Soudní rozhodnutí o správním přestupku: povinně doručováno prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb, jestliže je obžalovaný nepřítomen během soudního řízení. Jestliže je přítomen, je poštovní doručení pouze možností nad rámec osobního předání.

V případě trestního řízení/stíhání musí být předávány následující dokumenty:⁸

- Rozhodnutí o vznesení obvinění a rozhodnutí o využití preventivních opatření: rozhodnutí musí být předloženo obviněné osobě a zahrnuje formální obvinění spolu s důvody pro případné zadržení (tj. preventivní opatření)
- Dokumenty vztahující se k procedurálním aspektům řízení (předvolání apod.): mohou být doručovány řadou způsobů (písemně, SMS zprávou, telefonicky, osobně, digitálně, např. dříve VIBER) a všechny formáty jsou považovány za legální způsob doručení.
- Dokumenty k výsledku a domovní prohlídce: musí být poskytnuta zpráva z úkonu a jedinec má právo dokument podepsat nebo odmítnout podepsat. Jestliže osoba odmítne dokumenty podepsat, musí být o tom učiněn v dokument zápis.

Procedurální dokumenty (předvolání, oznámení apod.) musí být předány příslušné osobě nebo musí být doručovány prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb na adresu registrovaného bydliště.⁹ Nicméně Vjasna upozorňovala, že v případě procedurálních dokumentů nejsou často dodržovány zákonem stanovené požadavky.¹⁰ Podle Belsatu musí být všechny potenciální způsoby informování, např. telefonát, dopis, zpráva, osobně, chápány jako oficiální způsob doručení. Jestliže není osoba zastižena, úřady mohou dokumenty poslat/předat příbuzným nebo je o písemnosti informovat telefonicky či osobně.¹¹

Jestliže je osoba odsouzena a zároveň zadržena, je jí s vysokou mírou pravděpodobnosti předáváno soudní rozhodnutí nebo je informována osobně.¹²

⁶ Zástupci organizace, Vjasna, Vilnius, 11 prosince 2024 (aktualizováno 19. ledna 2026).

⁷ Zástupci organizace, Vjasna, Vilnius, 11 prosince 2024 (aktualizováno 19. ledna 2026).

⁸ Zástupci organizace, Vjasna, Vilnius, 11 prosince 2024 (aktualizováno 19. ledna 2026).

⁹ Anonymní zdroj 2, Varšava, 10. prosince 2024

¹⁰ Zástupci organizace, Vjasna, Vilnius, 11 prosince 2024 (aktualizováno 19. ledna 2026).

¹¹ Novinář, Belsat, Varšava, 11. prosince 2024

¹² Anonymní zdroj 2, Varšava, 10. prosince 2024

2. Je trestně stíhaným osobám dostupná právní pomoc?

Nárok na právní pomoc, včetně advokátní, zakotvuje čl. 62 běloruské ústavy.¹³ Podle zákona musí být každému zadrženému zajištěna advokátní konzultace.¹⁴ Zákon, konkrétně na základě čl. 46 trestního řádu (TR), umožňuje v případě zadržených přístup k obhájci/advokátovi dle vlastní preference nebo ve formě ex offio hrazeného státem.¹⁵ Nicméně advokátní pomoc byla úřady ve vysoce politických případech zdržována a dotčené osoby tak čelily úvodní fázi vyšetřování a výslechů bez obhájce.¹⁶

Všechny konzultované zdroje obecně poukazovaly na omezení dostupnosti obhájců/advokátů od roku 2020.¹⁷ Od roku 2020 byl přístup k právní pomoci velmi omezen a situace obhájců, kteří reprezentují klienta v politicky motivovaných případech, se značně zhoršila, např. odebráním licencí nebo zadržením.¹⁸ Od roku 2020 úřady využívaly v politicky motivovaných případech široce definovaný závazek mlčenlivosti vztahující se nejen na advokáta, obviněného, ale i další účastníky řízení.¹⁹ Podpis závazku mlčenlivosti je v politických případech na obhájci vynucován a znesnadňuje sdílení informací mezi obhájcem a obviněným v politicky motivovaných případech. Obhájce v důsledku není v pozici, aby sdílel uvedené dokumenty se třetí stranou²⁰, např. s rodinou klienta nebo s expertem v případě posudku.²¹ Pro obhájce zároveň platí povinnost vykonávat praxi v advokátních kancelářích schválených ministerstvem spravedlnosti.²²

Vedle fyzického zastrašování a nátlaku ze strany bezpečnostních složek vůči advokátům patřilo k dalším zmiňovaným omezením při plnění role obhajoby v politicky motivovaných případech vyloučení veřejnosti ze soudního jednání, praktické znemožnění sdílet informací s nezávislými médii kvůli jejich častému zařazení na seznam extrémistických materiálů, ztížení přístupu k materiálům případu, např. využívání utajovaného svědka, nebo čistě fyzické ztížení přístupu k obžalovanému/ stíhanému.²³

3. Jakým způsobem je s osobou zahájeno a vedeno trestní nebo správní řízení v její nepřítomnosti v Bělorusku? Jakým způsobem se mohou případně běloruští občané pobývající v zahraničí dozvědět o zahájení trestního stíhání nebo správního řízení?

Belsat popisoval, že jsou osoby o řízení informovány obecně rozličnými způsoby, např. písemně, osobně, SMS zprávou, telefonicky apod. Jestliže není osoba zastížena, úřady

¹³ Bělorusko, Konstitucija Respubliki Belarus', 15. dubna 1994, [url](#)

¹⁴ Savič Ol'ga Dmitrijevna, *Čto nužno znat', jesli v otnošenii Vas vozbužděno ugovovnoje dělo*, n.d., [url](#)

¹⁵ Bělorusko, *Ugolovno-processual'nyj kodeks Respubliki Belarus' № 295-Z*, 16. července 1999, [url](#)

¹⁶ USDOS, *2024 Country Reports on Human Rights Practices: Belarus*, 12. srpna 2025, [url](#)

¹⁷ Např. Anonymní zdroj 2, Varšava, 10. prosince 2024; Zástupci organizace Vjasna, Vilnius, 11 prosince 2024 (aktualizováno 19. ledna 2026); Analytik, HRW, Vilnius, 9. prosince 2024

¹⁸ Zástupci organizace, Vjasna, Vilnius, 11 prosince 2024 (aktualizováno 19. ledna 2026); HRW, *World Report 2026; Belarus*, 4. února 2026, [url](#)

¹⁹ HRW a kol, *I Swear to Fulfill the Duties of Defense Lawyer Honestly and Faithfully* "Politically Motivated Crackdown on Human Rights Lawyers in Belarus", květen 2024, [url](#), s. 21 – 22

²⁰ Analytik, HRW, Vilnius, 9. prosince 2024

²¹ HRW a kol, *I Swear to Fulfill the Duties of Defense Lawyer Honestly and Faithfully*", květen 2024, [url](#), s. 22

²² Human Rights Council, *Closing the accountability gap for human rights violations and related crimes in Belarus*, 4. září 2025, [url](#), s. 13

²³ HRW a kol, *I Swear to Fulfill the Duties of Defense Lawyer Honestly and Faithfully*", květen 2024, [url](#), s. 18 – 31; Human Rights Council, *Closing the accountability gap for human rights violations and related crimes in Belarus*, 4. září 2025, [url](#), s. 14

volí doručení příbuzným, informují je telefonicky nebo je navštíví osobně.²⁴ Informace o trestním řízení vůči osobě si lze současně vyžádat písemně u příslušné instituce spolu s rozhodnutím o zahájení trestního řízení a postavení osoby v něm.²⁵ Nicméně k praxi úřadů viz následující otázka.

Běloruský trestní zákoník (TZ) umožňuje od roku 2022 aplikovat tzv. zvláštní řízení při stíhání osob v nepřítomnosti (in absentia). Řízení upravuje čl. 49-3 „zvláštní řízení“ TZ a jeho aplikaci vymezuje čl. 468-25 trestního řádu (TR), podle kterého lze aplikovat zvláštní řízení nejen pro tzv. extrémistické trestné činy, ale „v dalších případech“ bez bližší specifikace. Zvláštní řízení umožňuje dokončit celý proces vyšetřování, obvinění, soudního projednání a následného odsouzení bez přítomnosti dotčené osoby. Případná žádost o extradici osoby není vyžadována. V intencích tzv. standardního trestního řízení lze postupovat taktéž bez přítomnosti dotčené osoby během trestního řízení/stíhání s výjimkou soudního řízení a výsledného soudního rozhodnutí.²⁶

Informace o osobách čelících tzv. zvláštnímu řízení jsou zveřejňovány na oficiálních internetových stránkách Vyšetřovacího výboru jako tzv. „*Seznam osob, které byly předvolány Kanceláři prokurátora v souvislosti se zvláštním řízením, které proti nim bylo iniciováno*“ a dále na oficiálním telegramovém účtu „*Zvláštní řízení. Oficiální*“ (rus. *Специальное производство. Официально*), kde jsou zveřejňovány osobní informace a fotografie osob čelících zvláštnímu řízení.²⁷ Po dokončení vyšetřování a postoupení případu k soudnímu řízení zveřejňuje informaci o soudním stání Nejvyšší soud na svých stránkách ve speciální sekci „*Zvláštní řízení v kriminálních případech*“.²⁸ V obou případech (zahájení trestního stíhání, soudního řízení) by informace měla být sdílena veřejně do jednoho pracovního dne od rozhodnutí.²⁹

Čl. 468-25, odst. 5 (TR) stanovuje povinné ustanovení obhájce od okamžiku rozhodnutí o aplikaci tzv. zvláštního řízení. Všechna rozhodnutí a procedurální dokumenty musí být sdíleny s ustanoveným obhájcem, kterého vybírá místně příslušná pobočka advokátní komory. Zároveň ovšem podle Vjasny advokáti, jejichž jmenování/ustanovení je neveřejné, často nekontaktují dotčenou osobu nebo odmítají sdílet dokumenty.³⁰

Oproti roku 2024 využití tzv. zvláštního řízení v roce 2025 výrazně pokleslo. Na seznam osob, které budou stíhány nebo souzeny ve zvláštním řízení, bylo přidáno 21 jmen. Dalších 30 osob bylo v roce 2025 odsouzeno ve zvláštním řízení.³¹

4. Jakým způsobem je osoba oficiálně vyrozuměna o soudním rozhodnutí? Může být udělen správní trest, aniž by o tom byla dotčená osoba oficiálně vyrozuměna?

²⁴ Novinář, Belsat, Varšava, 11. prosince 2024

²⁵ Vjasna, *Special proceedings in Belarus explained*, 8. srpna 2024, [url](#)

²⁶ Vjasna, *Special proceedings in Belarus explained*, 8. srpna 2024, [url](#); Vjasna, *Human rights situation in Belarus in 2025*, 13. ledna 2026, [url](#)

²⁷ Special'noje proizvodstvo. Oficial'no, Oficiální telegramový účet, [url](#); Vjasna, *Special proceedings in Belarus explained*, 8. srpna 2024, [url](#)

²⁸ Vjasna, *Special proceedings in Belarus explained*, 8. srpna 2024, [url](#)

²⁹ CityDog.io, *Massovye besporjadki, razžiganije vraždy, terrorizm. Za čto mogut sudit' zaočno, daže jesli vy nachoditės' za granicej*, 7. května 2024, [url](#); Bělorusko, *Ugolovno-processual'nyj kodeks Respubliki Belarus' № 295-Z*, 16. července 1999, [url](#), čl. 468-27

³⁰ Vjasna, *Special proceedings in Belarus explained*, 8. srpna 2024, [url](#)

³¹ Vjasna, *Human rights situation in Belarus in 2025*, 13. ledna 2026, [url](#), s. 4 a 9

Podle předchozích informací se objevily případy odsouzení i předchozího trestního řízení v neveřejném slyšení, aniž by o tom byla dotčená osoba jakkoli informována.³² Dle Belsatu je standardní praxí to, že je osoba formálně trestně stíhána, ale není jí to sděleno a/nebo je i této fázi vyslýchána jako svědek.³³ Vjasna dále upřesňuje, že trestní stíhání je běžně stíhaným osobám sdělováno až osobně – při zadržení. Zejména u osob pobývajících v zahraničí je proto běžné trestní stíhání bez vyrozumění (neboť k zadržení nedochází).³⁴

Podle čl. 367 TR je soudní rozhodnutí do pěti dnů od vynesení rozsudku doručováno obviněnému, obhájci a žalující straně a ve stejné lhůtě dalším účastníkům řízení (poškozenému, odpůrci, zastupující straně), pokud o něj požádají.³⁵ Jeden ze zdrojů specifikoval, že soudní rozhodnutí je doručováno advokátovi dotčené osoby a blízkému příbuznému, pokud není možné osobu kontaktovat.³⁶ Jestliže je osoba odsouzena a zároveň zadržena, je jí pravděpodobně předáváno soudní rozhodnutí nebo je informována osobně.³⁷

Informace o soudních procesech jsou publikovány skrze soudní databázi a mohou být nalezeny podle soudního rozpisu. Specificky mohou být nalezeny podle jména dotčené osoby a aplikovaných článků TZ nebo ZSP.³⁸ Vyhledávání ze zahraničí, s výjimkou Ruské federace, není umožněno/zpřístupněno kvůli blokování zahraničních IP adres a musí být využita VPN.³⁹

Další ze zdrojů uvedl, že soudní rozhodnutí byla údajně dostupná v databázi až do února nebo března 2024, ačkoliv uvedená databáze nezahrnovala všechny dokumenty. Zejména politicky motivované správní a trestní případy nebyly v databázi zpřístupněny. V současné době je pro přístup do soudní databáze vyžadováno povolení a speciální autorizace od některých státních úřadů. Podle zdroje to v důsledku znamená, že databáze není zcela přístupná.⁴⁰

5. Jakým způsobem je informováno o rozhodnutí o zákazu vycestování? Může osoba, se kterou je vedeno trestní nebo správní řízení, z Běloruska vycestovat legální cestou?

Omezení práva na výjezd vymezuje čl. 7 zákona č. 49-3, o pořádku výjezdu z Běloruské republiky a vjezdu do Běloruské republiky občanů Běloruské republiky, z 20. září 2009. Čl. 7 stanovuje kategorie osob, kterým je dočasně omezeno právo vycestovat. Ve vztahu k trestnímu, resp. správnímu řízení se zákaz vycestovat může vztahovat mimo jiné na osoby,

³² Zástupce organizace, Vjasna, elektronická komunikace, 19. července 2022; UN News, *Belarus': eksperty OON vstreženy širokim rasprostranjenijem zaočnych sudov*, 22. ledna 2025, [url](#)

³³ Zástupce organizace, Belsat, elektronická komunikace, 13. července 2022. Podle dalších zdrojů se v zemi nadále objevují různé praxe neformálních pohovorů, profyklatických pohovorů apod., které sice nemusí končit vznesením obvinění, ale mohou nést pro zájmovou osobu značné riziko. Viz Vjasna, *Profilaktičeskaja beseda: čto nužno znat', čtoby zaščitit' svoi prava*, 2. září 2025, [url](#)

³⁴ Zástupce organizace, Vjasna, elektronická komunikace, 19. července 2022. BYSOL upozorňoval, že v posledním roce se rozšířila praxe tzv. hromadných případů, kdy bezpečnostní složky zahajují trestní řízení proti několika desítkám osob (například proti 50 osobám současně) a současně v interních databázích evidují také ty, které se nacházejí v zahraničí. O návratu těchto osob je příslušný vyšetřovatel informován a zpravidla do jednoho týdne je bezpečnostní složky navštěvují. BYSOL, *Siloviki razgrebajut děla „s podokonnika“*, čto eto značit?, 23. května 2025, [url](#)

³⁵ Bělorusko, *Ugolovno-processual'nyj kodeks Respubliki Belarus' № 295-Z*, 16. července 1999, [url](#)

³⁶ Novinář, Belsat, Varšava, 11. prosince 2024

³⁷ Anonymní zdroj 2, Varšava, 10. prosince 2024 (aktualizováno 29. ledna 2026)

³⁸ Novinář, Belsat, Varšava, 11. prosince 2024

³⁹ Novinář, Belsat, Varšava, 11. prosince 2024

⁴⁰ Anonymní zdroj 1, Vilnius, 10. prosince 2024. Jedná se o zaměstnance neziskové organizace, která se zabývá monitoringem lidských práv v Bělorusku.

kteře jsou obviněné nebo podezřelé v trestním řízení, jsou odsouzeny za spáchání trestného činu (s výjimkou odsouzení bez trestu nebo s trestem odnětí práva zastávat určitou funkci) na dobu trvání trestu (propuštění, uplynutí podmíněného trestu nebo zkušební doby), jsou vedeny v profylaktické evidenci bezpečnostních orgánů do okamžiku výmazu z profylaktické evidence nebo jejichž výjezd není v zájmu národní bezpečnosti s platností na dobu 6 měsíců.⁴¹

V případě správních řízení lze omezit zákaz vycestování účastníkům řízení do zaplacení stanovené pokuty. Výčet správních přestupků zahrnuje i tzv. extrémistické/politické články ZSP: maření kontroly ze strany státních úřadů, urážka úřední osoby při plnění jeho úkolu, narušení pořádku masových shromáždění.⁴²

Rozhodnutí o zákazu na výjezd vydává příslušný úřad, do jehož gesce případ spadá. O zákazu musí být dotčený informován písemně. Jako příklad uvádí stejný zdroj nezaplacení správní pokuty, kdy soud vydává o rozhodnutí o zákazu výjezdu, které musí být doručeno (osobně, doporučeným dopisem) dotčenému ve lhůtě 5 dnů.⁴³ Dotčená osoba si může prověřit, zda je proti ní uplatněn zákaz vycestování online na oficiální stránce ministerstva vnitra (<https://www.mvd.gov.by/ru/service>) nebo osobně na příslušné územní pobočce ministerstva vnitra.⁴⁴ V případě trestního stíhání/řízení rozhodnutí o dočasném omezení vycestování přijímá vyšetřovatel, prokurátor nebo soud.⁴⁵

Podle informací Vjasny v případě trestního stíhání a/nebo vysloveného zákazu vycestování (což se zpravidla překrývá) vycestovat legální cestou nelze. Nicméně nadále existovala praxe vycestování přes Ruskou federaci, protože mezi Běloruskem a Ruskem neexistují hraniční kontroly.⁴⁶ Současně podle BYSOL každodenně dochází k synchronizaci databáze mezi ruskými a běloruskými složkami. Jestliže je osobě zakázán výjezd z Běloruska, na ruských hranicích o tom budou tamější složky informovány.⁴⁷ Podle Belsatu je také rozšířená praxe vycestovat ještě před formálním vyslovením zákazu. Občané k tomu využívají praxi běloruské policie, která osobu před obžalováním předvolává jako svědka (v této fázi se ještě může pokusit o odchod ze země), viz otázka 4.⁴⁸

6. Mohou si běloruští občané pobývat v zahraničí někde ověřit, zda je s nimi vedeno trestní řízení (správní řízení) nebo jim nebyl udělen např. zákaz vycestování?

Zákaz vycestování je možné online prověřit na oficiální stránce ministerstva vnitra <https://www.mvd.gov.by/ru/service>. Pro prověření zákazu vycestování se osoba musí registrovat. V osobním profilu v sekci „*Prověření omezení výjezdu z Běloruské republiky*“

⁴¹ Bělorusko, *Zakon Respubliki Belarus' № 49-Z, O porjadke vyezda iz Respubliki Belarus' i v'jezda v Respubliku Belarus' graždan Respubliki Belarus'*, 20. září 2009, [url](#), čl. 7

⁴² Spex Advisers, *V kakich slučajach mogut zapretit' vyezd za granicu*, 9. května 2024, [url](#); Bělorusko, *Zakon Respubliki Belarus' № 49-Z*, 20. září 2009, [url](#), čl. 7

⁴³ *Ekonomičeskaja gazeta, Komu iz belorusov mogut zapretit' vyezd za granicu*, 16. května 2023, [url](#); Bělorusko, *Zakon Respubliki Belarus' № 49-Z*, 20. září 2009, [url](#), čl. 7

⁴⁴ Naračanka, *Vyezd iz Belarusi zapreščen: kogo eto kasajetsja i gde proverit'?*, 7. června 2025, [url](#)

⁴⁵ Spex Advisers, *V kakich slučajach mogut zapretit' vyezd za granicu*, 9. května 2024, [url](#)

⁴⁶ Zástupce organizace, Vjasna, elektronická komunikace, 19. července 2022

⁴⁷ Zástupce organizace, BYSOL, Vilnius, 10. prosince 2025 (aktualizováno 30. ledna 2026)

⁴⁸ Zástupce organizace, Belsat, elektronická komunikace, 13. července 2022

(Proverka ograničenija na vyezd iz Respubliki Belarus') se po zaslání žádosti objeví informace o zákazu výjezdu.⁴⁹

Mimo prověření na stránkách ministerstva vnitra a případně dalších institucí, pokud je omezení zákazu vycestování vydáno z jiného důvodu, např. dluhy, vydává informaci o zákazu vycestování po osobní žádosti dotčeného příslušné Okresní ředitelství vnitřních záležitostí (ru. Районное управление внутренних дел).⁵⁰

Organizace BYSOL dále upozorňuje, že veřejně dostupná je taktéž databáze osoby v pátrání vedená ministerstvem vnitra - <https://www.mvd.gov.by/ru/wanted>.⁵¹

Zdroje

Bělorusko, Konstitucija Respubliki Belarus' [Ústava Republiky Bělorusko], 15. dubna 1994, dostupné z <https://pravo.by/pravovaya-informatsiya/normativnye-dokumenty/konstitutsiya-respubliki-belarus/>, přístup 18. února 2026

Bělorusko, Ministerstvo vnitra, *Onlajn-servisy* [Online služby], n.d., dostupné z <https://www.mvd.gov.by/ru/service>, přístup 18. února 2026

Bělorusko, *Zakon Respubliki Belarus' № 49-Z, O porjadke vyezda iz Respubliki Belarus' i v'jezda v Respubliku Belarus' graždan Respubliki Belarus'* [Zákon Republiky Bělorusko č. 49-Z o postupu při výjezdu z Republiky Bělorusko a vstupu do Republiky Bělorusko občanů Republiky Bělorusko], 20. září 2009, dostupné z <https://pravo.by/document/?guid=3871&p0=h10900049>, přístup 18. února 2026

Bělorusko, *Уголовно-процессуальный кодекс Республики Беларусь № 295-3* [Trestní řád Republiky Bělorusko č. 295-Z], 16. července 1999, dostupné z <https://pravo.by/document/?guid=3871&p0=hk9900295>, přístup 18. února 2026

BYSOL,

„Probivajem“ sebja po bazam. Kak uznat', iščit li vas v Belarusi [„Prověřujeme“ se v databázích. Jak zjistit, zda vás v Bělorusku hledají], n.d., dostupné z <https://bysol.org/ru/materials/f640e55f36abb07.html>, přístup 18. února 2026

Siloviki razgrebajut děla „s podokonnika“, čto eto značit? [Bezpečnostní složky „vyřizují případy z parapetu“ – co to znamená?], 23. května 2025, dostupné z <https://t.me/bysol/6550>, přístup 18. února 2026

CityDog.io, *Massovye besporjadki, razžiganije vraždy, těrrorizm. Za čto mogut sudit' zaočno, daže jesli vy nachoditěs' za granicej* [Masové nepokoje, podněcování nenávisti, terorismus. Za co vás mohou soudit v nepřítomnosti, i když jste v zahraničí], 7. května 2024, dostupné z: <https://citydog.io/post/sud-zaochno/>, přístup 18. února 2026

Ekonomičeskaja gazeta,

Kak proverit', ně zapreščen li vam vyezd za granicu. Pošagovaja instrukcija [Jak zjistit, zda nemáte zakázán výjezd do zahraničí. Postup krok za krokem], 3. dubna 2024,

⁴⁹ Ekonomičeskaja gazeta, *Kak proverit', ně zapreščen li vam vyezd za granicu. Pošagovaja instrukcija*, 3. dubna 2024, [url](#); Bělorusko, Ministerstvo vnitra, *Onlajn-servisy*, n.d., [url](#)

⁵⁰ Tochka.by, *Vyezd iz Belarusi zapreščen: kogo eto kasajetsja i gdě proverit'*, 17. července 2023, [url](#); Minsk News, *Kak i gdě uznat', jest' li ograničenije na vyezd iz strany*, 27. dubna 2025, [url](#)

⁵¹ BYSOL, *„Probivajem“ sebja po bazam. Kak uznat', iščit li vas v Belarusi*, n.d., [url](#)

dostupné z <https://neg.by/novosti/otkrytj/kak-proverit-ne-zapreshchen-li-vam-vyezd-za-granitsu-poshagovaya-instruktsiya/>, přístup 18. února 2026

Komu iz belorusov mogut zapretit' vyezd za granicu [Komu z Bělorusů mohou zakázat výjezd do zahraničí], 16. května 2023, dostupné z <https://neg.by/novosti/otkrytj/komu-iz-belorusov-mogut-zapretit-vyezd-za-granitsu/>, přístup 18. února 2026

Evropská unie – Agentura EU pro azyl (EUAA), *Country of Origin Information (COI) Report Methodology* [Metodika zpráv o zemi původu (COI)], únor 2023, dostupné z: <https://www.euaa.europa.eu/publications/coi-report-methodology>, přístup 18. února 2026

HRW, *World Report 2026; Belarus* [Světová zpráva 2026; Bělorusko], 4. února 2026, dostupné z <https://www.hrw.org/world-report/2026/country-chapters/belarus>, přístup 18. února 2026

HRW et al., *“I Swear to Fulfill the Duties of Defense Lawyer Honestly and Faithfully” Politically Motivated Crackdown on Human Rights Lawyers in Belarus* [„Přisahám, že budu povinnosti obhájce vykonávat čestně a svědomitě“ – politicky motivovaný zásah proti lidskoprávním advokátům v Bělorusku], květen 2024, s. 21–22, dostupné z https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2024/05/belarus0524web_0.pdf, přístup 18. února 2026

Human Rights Council, *Closing the accountability gap for human rights violations and related crimes in Belarus* [Uzavření mezery v odpovědnosti za porušování lidských práv a související trestné činy v Bělorusku], 4. září 2025, dostupné z <https://www.ecoi.net/en/file/local/2132226/a-hrc-60-crp-1-english-version.pdf>, přístup 18. února 2026

Minsk News, *Kak i gdě uznat', jest' li ograničeniye na vyezd iz strany* [Jak a kde zjistit, zda existuje omezení výjezdu ze země], 27. dubna 2025, dostupné z <https://minsknews.by/kak-i-gde-uznat-est-li-ogranichenie-na-vyezd-iz-strany/>, přístup 18. února 2026

United States Department of State (USDOS) [Ministerstvo zahraničních věcí Spojených států], *2024 Country Reports on Human Rights Practices: Belarus* [Zpráva o dodržování lidských práv za rok 2024: Bělorusko], 12. srpna 2025, dostupné z <https://www.state.gov/reports/2024-country-reports-on-human-rights-practices/belarus/>, přístup 18. února 2026

Naračanka, *Vyezd iz Belarusi zapreščen: kogo eto kasajetsja i gdě proverit'?* [Výjezd z Běloruska zakázán: koho se to týká a kde to ověřit?], 7. června 2025, dostupné z <https://narachanka.by/07062025/vyezd-iz-belarusi-zapreshhen-kogo-eto-kasaetsya-i-gde-proverit/>, přístup 18. února 2026

Savič Ol'ga Dmitrijevna, *Čto nužno znat', jesli v otnošenii Vas vozbužděno ugolovnoje dělo* [Co je třeba vědět, pokud bylo proti vám zahájeno trestní řízení], n.d., dostupné z <https://brka.by/articles/chto-nuzhno-znat-esli-v-otnoshenii-vas-vozbuzhdeno-ugolovnoe-delo/>, přístup 18. února 2026

Special'noje proizvodstvo. Oficial'no, Oficiální telegramový účet, dostupné z <https://t.me/s/specprosk?before=132>, přístup 18. února 2026

Spex Advisers, *V kakich slučajach mogut zapretit' vyezd za granicu* [V jakých případech může být zakázán výjezd do zahraničí], 9. května 2024, dostupné z <https://spex.by/rus/news/when-travel-abroad-can-be-prohibited>, přístup 18. února 2026

Tochka.by, *Vyezd iz Belarusi zapreščen: kogo eto kasajetsja i gdě proverit'?* [Výjezd z Běloruska zakázán: koho se to týká a kde to ověřit], 17. července 2023, dostupné z <https://tochka.by/articles/life/vyezd-iz-belarusi-zapreshchen-kogo-eto-kasaetsya-i-gde-pro-verit/>, přístup 18. února 2026

UN News, *Belarus': eksperty OON vstrevoženy širokim rasprostraněním zaočnych sudov* [Bělorusko: experti OSN znepokojeni širokým rozšířením soudů v nepřítomnosti], 22. ledna 2025, dostupné z <https://news.un.org/ru/story/2025/01/1460591>, přístup 18. února 2026

Vjasna, *Human rights situation in Belarus in 2025* [Situace v oblasti lidských práv v Bělorusku v roce 2025], 13. ledna 2026, dostupné z <https://spring96.org/en/news/119433>, přístup 18. února 2026

Vjasna, *Profilaktičeskaja beseda: čto nužno znat', čtoby zaščitit' svoi prava* [Preventivní rozhovor: co je třeba vědět k ochraně svých práv], 2. září 2025, dostupné z <https://spring96.org/ru/news/118579>, přístup 18. února 2026

Vjasna, *Special proceedings in Belarus explained* [Zvláštní řízení v Bělorusku vysvětleno], 8. srpna 2024, dostupné z <https://spring96.org/en/news/115953>, přístup 18. února 2026

Výzkumné rozhovory

Analytik, HRW, Vilnius, 9. prosince 2024.

Anonymní zdroj 1, Vilnius, 10. prosince 2024

Anonymní zdroj 2, Varšava, 10. prosince 2024

Novinář, Belsat, Varšava, 11. prosince 2024

Zástupce organizace, Belsat, elektronická komunikace, 13. července 2022

Zástupce, BYSOL, Vilnius, 10. prosince 2025 (aktualizováno 30. ledna 2026)

Zástupci organizace, Běloruský dům, Varšava, 10. prosince 2024

Zástupci organizace, Vjasna, Vilnius, 11. prosince 2024 (aktualizováno 19. ledna 2026)

Zástupce organizace, Vjasna, elektronická komunikace, 19. července 2022